

ABSTRAKT JAKO NARZĘDZIE ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA INFORMACJĄ I WIEDZĄ

W artykule na wstępie zaprezentowana została teoria abstraktu, a także wymieniono rodzaje oraz elementy strukturalne abstraktów. Podkreślone zostały również ich wielorakie funkcje poznawcze. Osobne uwagi poświęcone zostały, w świetle przytoczonych instrukcji i opracowań teoretycznych, ich prawidłowemu opracowaniu. Z kolei badania szczegółowe przeprowadzono na abstraktach autorskich, zamieszczonych w książce wydanej pod redakcją naukową Hanny Batorowskiej i Zbigniewa Kwiasowskiego *Kultura informacyjna w ujęciu interdyscyplinarnym – teoria i praktyka* (t. 1, Kraków 2015; t. 2, Kraków 2016).

ABSTRAKT – RODZAJE, STRUKTURA I FUNKCJE

Według międzynarodowej normy ISO 214:1976 abstrakt stanowi skróconą, ale dokładną reprezentację treści dokumentu¹. Pełni on ponadto wiele istotnych funkcji, tj.:

- informuje o zawartości dokumentu,
- ułatwia znalezienie danego dokumentu,
- informuje o cechach, które wyróżniają dany dokument spośród innych o podobnej tematyce².

Mimo, iż abstrakty pojawiają się niemalże w każdym liczącym się czasopiśmie, to w dalszym ciągu są zaniedbywane. Do tej pory zajęli się nimi nieliczni polscy badacze, m.in. Jerzy Bartmiński (1992), Marta Grabowska (1979), Kazimierz Trzęsicki (1986), Radosław Pytlik (2005), Sylwia Ufnalska (2008) oraz Arkadiusz Pulikowski (2011).

Nie istnieje jedna uniwersalna definicja abstraktu, podobnie jak jedyny i słuszny jego rodzaj. Zdarza się, że abstrakty mają zbliżoną do siebie budowę, a odróżniają je jedynie pełnione funkcje³. W polskiej normie PN-N-01221:1977 Adnotacje i analizy dokumentacyjne wyróżniono aż 5 rodzajów analiz dokumentacyjnych, tj.: analizę wskazującą, omawiającą

¹ ISO 214: Documentation-Abstracts for publications and documentation, Geneva 1976.

² PN-N-01221: Adnotacje i analizy dokumentacyjne, Warszawa 1977.

³ R. Pytlik, *Abstrakt w dobie dzisiejszych publikacji naukowych na przykładzie niemieckich i polskich prac językoznawczych*, „Języki Obce w Szkole” 2005, nr 1, s. 24.

(abstrakt), deskrytorową, streszczenie dokumentacyjne oraz streszczenie autorskie⁴. Rodzaje tych analiz wraz z ich opisem zostały zaprezentowane w tabeli 1.

Tabela 1. Rodzaje analiz dokumentacyjnych i ich charakterystyka

<p>Analiza wskazująca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podaje tematykę dokumentu i/lub główne tezy autora. Służy do zasygnalizowania istnienia dokumentu. • Zwięzła tematyka zawiera do 100 słów. • Nie zawiera informacji na temat metodologii, wyników i żadnych danych faktograficznych.
<p>Analiza omawiająca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia szczegółowo problematykę dokumentu, metody, wnioski. Stosowana bywa wtedy, gdy należy ułatwić wybór dokumentu spośród innych prac naukowo badawczych. • Zawiera od 200 do 250 słów. • Opis jest obiektywny, precyzyjny i zrozumiały.
<p>Analiza deskrytorowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Treść dokumentu przedstawiona jest za pomocą deskrytorów lub słów kluczowych. • Stosowana w komputerowych SI W, zastąpić może analizę wskazującą. • Wypowiedź bardzo krótka (przeważnie od 3 do 9 słów kluczowych lub deskrytorów). • Przydatna zwłaszcza w systemach zautomatyzowanych.
<p>Streszczenie dokumentacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jest to wszechstronne omówienie treści dokumentu z uwzględnieniem danych faktograficznych. Służy opracowaniu dokumentów trudno dostępnych. • Dłuższa forma (powyżej 250 słów). • Przytacza najważniejsze dane zawarte w dokumencie.
<p>Streszczenie autorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abstrakt dokumentu sporządzony przez autora lub przez niego autoryzowany, przeznaczony w zasadzie do opublikowania wraz z danym dokumentem.

Źródło: Opracowano na podstawie: *Sternik*, [online] <http://sternik.bn.org.pl/vocab/index.php> [dostęp: 6.12.2016].

Z kolei w normie amerykańskiej ANSI/NISO (American National Standards Institute) Z39.14-1997 Guidelines for Abstracts wymienia się dwa podstawowe rodzaje abstraktów: *informative* (omawiające) i *indicative* (wskazujące)⁵. W normie osobno wymieniono tzw. *structured abstracts*, czyli abstrakty ustrukturyzowane, które powstały po to, aby ułatwić wymianę informacji przede wszystkim w naukach medycznych i przyrodniczych.

W Europie dużą popularność zdobyły *Wskazówki EASE (Europejskiego Stowarzyszenia Redaktorów Naukowych) dla autorów i tłumaczy artykułów naukowych publikowanych w języku angielskim*. W publikacji tej, podobnie jak w normie amerykańskiej, wymienia się dwa podstawowe rodzaje abstraktów: abstrakt informujący – stosowany w celu

⁴ PN-N-011221 : Adnotacje i analizy dokumentacyjne, Warszawa 1977.

⁵ ANSI/NISO Z39.14-1997: Guidelines for Abstracts, [online] http://www.niso.org/apps/group_public/download.php/13350/Z39-14-1997_r2009.pdf [dostęp: 27.10.2016].

zaprezentowania wcześniej niepublikowanych wyników badań oraz abstrakt opisowy – wymieniający najważniejsze poruszane tematy bez konkretnych wyników⁶.

Jak już wspomniano, istnieją różne rodzaje abstraktów, co skutkuje występowaniem różnych i stylów i struktur. Analizując wcześniej wymienione normy oraz publikację EASE, można jednak zauważyć, że najczęściej wymaganymi kategoriami informacji składającymi się na strukturę abstraktu są:

- przedmiot i cele – w tej części objaśnia się, w jakim celu zostały przeprowadzone badania i na jakie pytania starano się odpowiedzieć,
- metody – sekcja ta powinna zawierać informacje o tym, czego i w jaki sposób dokonał autor publikacji; należy w tym miejscu określić także zastosowane metody,
- rezultaty – w tej części zawiera się odpowiedzi na postawione wcześniej pytania,
- wnioski – w kilku zdaniach należy opisać przesłanie całej pracy i konsekwencje dla dalszych badań naukowych.

W literaturze zwraca się również uwagę na to, że objętość abstraktu zazwyczaj nie przekracza 250 wyrazów, zaś sam tekst przeważnie zawiera się w jednym akapicie. Wyjątek stanowią abstrakty ustrukturyzowane⁷. W przeciwieństwie do abstraktu tradycyjnego, treść jest w nim podzielona najczęściej na pięć części opatrzonych nagłówkiem. Są to:

- *background/introduction/context* – tło, wprowadzenie,
- *objective/question/hypothesis/purpose* – cele,
- *methods* – metody,
- *results/findings* – rezultaty,
- *conclusions* – wnioski⁸.

Jeśli chodzi zaś o funkcje, jakie pełni abstrakt, to warto przytoczyć tutaj treść normy PN-N-01221:1977. Zgodnie z nią celem analizy dokumentacyjnej jest:

- przedstawienie informacji o zawartości dokumentu,

⁶ Wskazówki EASE (European Association of Science Editors) dla autorów i tłumaczy artykułów naukowych publikowanych w języku angielskim, [online] http://www.ease.org.uk/wp-content/uploads/ease_guidelines-2015-polish.pdf [dostęp: 25.08.2015].

⁷ A. Pulikowski, *Abstrakt ustrukturyzowany jako sposób na uporządkowanie informacji o treści publikacji i rozszerzenie możliwości wyszukiwawczych*, [online] <http://eprints.rclis.org/18628/1/pol.pdf> [dostęp: 25.08.2015].

⁸ T. Jacinto, Tiago Jacinto, H. van Helvoort, A. Boots, S. Skoczyński, A. Bjerg, *Doing Science: Writing conference abstracts*, „Breathe” 2014, vol. 10, No 3, p. 266.

- informowanie o cechach, które wyróżniają dany dokument spośród innych, o podobnej tematyce,
- ułatwienie znalezienia danego dokumentu⁹.

W związku z powyższym abstrakty ułatwiają komunikację naukową, gdyż informują innych naukowców o wynikach prowadzonych badań.

OPRACOWYWANIE ABSTRAKTÓW

Nie ma jednego, właściwego sposobu, który umożliwiłby napisanie dobrego abstraktu, dlatego warto skorzystać z dostępnych instrukcji i opracowań. Mogą to być na przykład instrukcje i przewodniki dla autorów opracowywane przez poszczególne czasopisma. Znajdują się w nich takie informacje jak: termin dostarczenia abstraktu; jego objętość i format. Często podawane są również informacje dotyczące struktury abstraktu oraz wskazówki informujące o tym, jak unikać błędów¹⁰.

Warto podkreślić, że pisanie abstraktu składa się praktycznie z takich samych etapów, jak pisanie artykułu. W literaturze najczęściej wymienia się trzy etapy: planowanie, tworzenie abstraktu oraz poddanie tekstu weryfikacji¹¹.

W ostatnich latach popularność w pisaniu abstraktów zyskała również tzw. metoda zdań kluczowych. Polega ona na zidentyfikowaniu zdań kluczowych w artykule, a następnie budowanie abstraktu w oparciu o nie. W tabeli 2 znajduje się przykład opracowania abstraktu z wykorzystaniem powyższej metody.

Tabela 2. Przykład opracowania abstraktu w oparciu o metodę zdań kluczowych

1. Podsumuj swoje spostrzeżenia jednym zdaniem (10–14 słów). Zdanie powinno zawierać jeden czasownik, nie powinno być tytułem ani pytaniem. Jeśli sprawia Ci to trudności, może to oznaczać, iż Twoje badania są zbyt różnorodne, a odpowiedź na Twoje badania jest zbyt szeroka.	„Passive smoking increases the risk of COPD in never-smoking subjects.”
2. Odpowiedz jednym zdaniem na pytanie „co jest tematem Twoich badań?”	„In the Western world, smoking is the leading cause of COPD.”
3. Postaw swoje kluczowe pytanie badawcze. Niejasne lub bardzo skomplikowane pytanie zawsze jest znakiem ostrzegawczym.	„Whether passive smoking causes COPD is yet unknown.”

⁹ PN-N-011221 : Adnotacje i analizy dokumentacyjne, Warszawa 1977.

¹⁰ *Writing an Abstract*, [online] <http://www.ugresearchsci.ucla.edu/pdfs/howtowriteanabstract.pdf> [dostęp: 25.08.2015].

¹¹ K.W. Eva, *Titles, abstracts and authors*, [in:] *How to write a paper*, London 2013, pp. 39–40.

4. Postaraj się napisać dlaczego uważasz, iż pytanie nie zostało wystarczająco/odpowiednio opisane w poprzednich badaniach.	„Previous studies have included both smoking and never-smoking subjects, and have not measured post-bronchodilator spirometry.”
5. Opisz do kogo zaadresowane były badania i w jaki sposób.	„A random sample of 2118 lifelong never-smokers completed spirometry with reversibility testing and questionnaires.”
6. W jednym zdaniu podsumuj wyniki swoich badań.	„We found that exposure to passive smoking in multiple settings was an independent predictor of COPD in never-smoking subjects.”
7. Postaraj się opisać wpływ swoich badań.	„Our findings strongly advocate measures against smoking in public places.”

Źródło: Opracowano na podstawie T. Jacinto, *Dong Science: Writing conference abstracts*, “Breathe” 2014.

W wielu artykułach poświęconych abstraktom można także odnaleźć liczne wskazówki dotyczące tworzenia tego rodzaju tekstów. Najważniejsze z nich zostały przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3. Wskazówki dotyczące pisania abstraktów

• Należy użyć wszystkich słów kluczowych, dzięki czemu łatwiej będzie odnaleźć abstrakt.
• Abstrakt musi odzwierciedlać treść artykułu, ponieważ dla wielu odbiorców jest on jedynym, bądź głównym źródłem, z którego czerpią informacje na temat przeprowadzonych badań.
• Należy sprawdzić czy wszystkie informacje zawarte w abstrakcie, pojawiają się również w głównej części artykułu.
• Nie należy używać długich złożonych zdań.
• Preferowana jest 3 os. 1. poj. i l. mn. bądź używanie formy bezosobowej, jednak forma osobowa uznawana jest za przystępniejszą,
• Należy wyjaśnić i rozwinąć wszystkie skróty zastosowane w abstrakcie, nie należy ich również nadużywać.
• Należy unikać żargonu, środków stylistycznych i ozdobników.
• Najlepiej używać czcionek typu Arial lub Times New Roman.
• Abstrakt powinien być prosty, rzeczowy, zwięzły.
• Objętość abstraktu nie powinna przekraczać 250 słów.
• Nie powtarzaj informacji zawartych już w tytule.
• Stosuj się do instrukcji przeznaczonych dla autorów, przewodników etc.
• Abstrakt powinien zawierać się w jednym akapicie (wyjątek stanowią abstrakty ustrukturyzowane).

Źródło: Opracowano na podstawie *Wskazówki EASE (European Association of Science Editors) dla autorów i tłumaczy artykułów naukowych publikowanych w języku angielskim*, [online] http://www.ease.org.uk/wp-content/uploads/ease_guidelines-2015-polish.pdf [dostęp: 25.08.2015]; D.J. Pierson, *How to write an abstract that will be accepted for presentation at a national meeting*, „Respiratory care” 2004, vol. 49, No 10, pp. 1206–1212.

Podczas pisania abstraktu warto również wziąć pod uwagę ciekawe wyniki badań S. Ufnalskiej, które zostały zamieszczone w artykule z 2008 roku pt. *Abstracts of research*

*articles: readers' expectations and guidelines for authors*¹². Z badań tych wynika, że czytelnicy najczęściej poszukują w abstrakcie takich elementów jak: cele, rezultaty oraz wnioski¹³.

Przed oddaniem abstraktu w ręce wydawcy, warto również sprawdzić czy nie zawiera błędów gramatycznych, literówek itp. Można również poddać go szczegółowej ewaluacji, której model można skonstruować we własnym zakresie, bądź oprzeć się na już istniejącym. Przykład takiego modelu znajduje się w tabeli 4.

Tabela 4. Model ewaluacji abstraktu skonstruowany przez Undergraduate Research Center

<p>Sprawdź:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tekst pod kątem gramatycznym i ortograficznym: jeśli znajdziesz błędy, zrób korektę.2. Długość zdań: zdanie nigdy nie powinno przekraczać 3 linijek. Jeśli znajdziesz takie zdanie, skróć je, bądź rozdziel na dwa zdania.3. Przejrzystość/Zrozumiałość: czy rozumiesz o czym jest dany projekt/badanie? Czy w abstrakcie znajdują się jakieś niezrozumiałe i niewyjaśnione terminy?4. Czy abstrakt zawiera:<ul style="list-style-type: none">• tło, wprowadzenie,• cele,• metody,• rezultaty,• wnioski?5. Czy abstrakt jest interesujący? Czy czytając abstrakt masz ochotę przeczytać cały artykuł?6. Czy uważasz, że autor spełnił wszystkie wymagania? Dlaczego tak uważasz?

Źródło: Undergraduate Research Center – Sciences, *Writing an Abstract*, [online]
<http://www.ugresearchsci.ucla.edu/pdfs/howtowriteanabstract.pdf> [dostęp: 25.08.2015].

W literaturze przedmiotu zwraca się również uwagę na to, że dobry abstrakt powinien:

- zachęcić czytelnika do sięgnięcia po całą publikację,
- być zwięzły,
- dobrze oddawać treść artykułu,
- być obiektywny i zrozumiały,
- nie powinien zawierać informacji, które nie zostały zamieszczone w artykule.

¹² S. B. Ufnalska, *Abstracts of research articles: readers' expectations and guidelines for authors*, "European science editing" 2008, nr 34(3), s. 63–65.

¹³ Tamże, s. 63–64.

ABSTRAKT AUTORSKI JAKO NARZĘDZIE ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA INFORMACJĄ I WIEDZĄ – BADANIA WŁASNE

Przyjmując tezę, względem której abstrakty są „dobrym” tj. efektywnym narzędziem organizacji i zarządzania informacją, a także wiedzą, nadania moje miały na celu zidentyfikowanie informacji przekazywanych w abstraktach autorskich zamieszczonych w książce pod redakcją naukową H. Batorowskiej i Z. Kwiasowskiego *Kultura informacyjna w ujęciu interdyscyplinarnym – teoria i praktyka* (t. 1, Kraków 2015; t. 2, Kraków 2016). Celem szczegółowym prowadzonych badań było określenie jakości badanych abstraktów. Badaniu zostały poddane wszystkie abstrakty z powyższej publikacji, których było 41.

Wykorzystanym narzędziem badawczym był schemat porównawczy (tabela 5), który został skonstruowany w oparciu o literaturę przedmiotu. Schemat ten posłużył do określenia zawartości informacyjnej badanych abstraktów. Za pomocą tego schematu uzyskałam informacje o: przedmiocie artykułu; celu artykułu; metodach zastosowanych w artykule; objętości abstraktu; rezultatach; wnioskach; obecności skrótów; strukturze; obecności lub braku abstraktu w języku polskim i angielskim, słowach kluczowych. Wynik badań prezentuję w tabeli 5.

Tabela 5. Schemat porównawczy

	Przedmiot artykułu	Cel artykułu	Metody zastosowane w artykule	Rezultaty (co stwierdzono, co wynika)	Wnioski	Obecność skrótów	Słowa kluczowe	Struktura abstraktu	Abstrakt w języku polskim/Abstrakt w języku angielskim/Abstrakt w języku polskim i angielskim	Objętość (w słowach)
Abstrakt 1	+	+	-	+	-	-	+	-	2	58
Abstrakt 2	+	+	-	-	-	-	+	-	2	69
Abstrakt 3	+	-	-	+	-	-	+	-	2	48
Abstrakt 4	+	+	-	+	+	-	+	-	2	63
Abstrakt 5	+	+	+	+	-	-	+	-	2	98
Abstrakt 6	-	-	-	-	+	-	+	-	2	93
Abstrakt 7	+	+	-	+	-	-	+	-	2	43
Abstrakt 8	+	+	-	-	-	-	+	-	2	90
Abstrakt 9	+	-	-	+	+	-	+	-	2	52
Abstrakt 10	-	-	-	-	+	-	+	-	2	57
Abstrakt 11	+	+	-	-	-	-	+	-	2	57
Abstrakt 12	+	-	+	+	+	-	+	-	2	105
Abstrakt 13	-	-	-	-	+	-	+	-	2	63
Abstrakt 14	+	+	-	-	-	-	+	-	2	43
Abstrakt 15	+	+	-	+	+	-	+	-	2	88

Abstrakt 16	+	-	-	+	+	-	+	-	2	99
Abstrakt 17	-	-	-	-	+	-	+	-	2	53
Abstrakt 18	+	-	-	+	+	+	+	-	2	89
Abstrakt 19	+	-	-	-	-	-	+	-	2	171
Abstrakt 20	+	+	+	+	+	-	+	-	2	102
Abstrakt 21	+	+	+	-	-	-	+	-	2	88
Abstrakt 22	+	-	-	-	+	-	+	-	2	115
Abstrakt 23	+	-	-	-	+	-	+	-	2	70
Abstrakt 24	+	+	+	-	-	-	+	-	2	102
Abstrakt 25	+	-	-	-	+	-	+	-	2	93
Abstrakt 26	+	+	-	-	-	-	+	-	2	39
Abstrakt 27	+	+	-	-	-	-	+	-	2	61
Abstrakt 28	+	+	+	-	-	-	+	-	2	84
Abstrakt 29	+	-	-	+	+	-	+	-	2	57
Abstrakt 30	+	+	+	-	-	-	+	-	2	80
Abstrakt 31	+	+	+	-	-	-	+	-	2	37
Abstrakt 32	-	-	-	+	+	+	+	-	2	88
Abstrakt 33	+	-	-	+	+	-	+	-	2	65
Abstrakt 34	+	-	-	-	-	-	+	-	2	99
Abstrakt 35	+	+	-	+	+	-	+	-	2	105
Abstrakt 36	+	+	+	-	-	-	+	-	2	56
Abstrakt 37	+	+	-	-	-	-	+	-	2	56
Abstrakt 38	-	-	-	-	-	-	+	-	2	183
Abstrakt 39	+	-	-	-	-	-	+	-	2	65
Abstrakt 40	+	+	+	-	-	-	+	-	2	53
Abstrakt 41	-	-	-	-	-	-	+	-	2	72
Suma	34	21	10	15	18	2	41	0	41x2	Śr. 78

Źródło: opracowanie własne.

Za pomocą znaku „+” oznaczam obecność danego elementu informacyjnego, zaś za pomocą znaku „-” jego brak. Podczas badania wersji językowej abstraktu zastosowałam dwustopniową skalę (1-2), gdzie 1 oznacza, że dany abstrakt został napisany tylko w jednym języku (polskim lub angielskim), natomiast 2 – odnosi się do dwóch języków (polskiego i angielskiego).

Ze schematu porównawczego zastosowanego do przeprowadzenia badań w tej pracy wynika, że spośród 41 abstraktów:

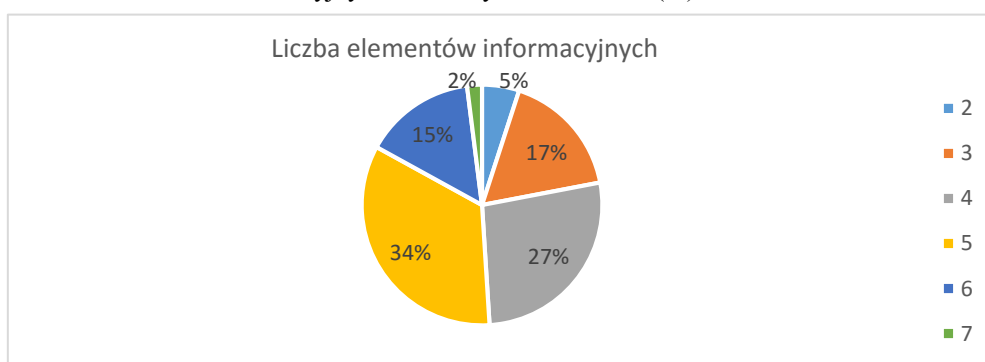
- 34 abstrakty zawierają informację o przedmiocie danego artykułu,
- 21 abstraktów ma określony cel artykułu,
- 10 abstraktów posiada informację na temat zastosowanych metod badawczych,
- 15 abstraktów określa rezultaty danej pracy,
- 18 abstraktów posiada określone wnioski,
- w 2 abstraktach odnotowano obecność skrótów,
- żaden z badanych abstraktów nie miał wyodrębnionej konkretnej struktury,

- każdy abstrakt został przedstawiony w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej,
- wszystkie abstrakty miały określone słowa kluczowe.

Z przeprowadzonych badań wynika, że każdy z badanych abstraktów zawierał słowa kluczowe, a także był napisany w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Dostyc często pojawiała się również informacja na temat przedmiotu danej pracy (34 spośród 41 abstraktów – 83%). Można zatem wywnioskować, że autorzy badanych abstraktów chcieli, aby ich prace można było łatwo wyszukać i by czytelnicy poznali tematykę danego dokumentu. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że autorzy niechętnie zamieszczali w abstraktach informacje na temat zastosowanych metod badawczych (10 spośród 41 abstraktów – 24%), rezultatów (15 spośród 41 abstraktów – 37%) czy wniosków (18 spośród 41 abstraktów – 44%), a przecież te elementy są istotnymi składnikami abstraktu. Badania wykazały również, że żaden z analizowanych abstraktów nie był abstraktem ustrukturyzowanym, co może oznaczać, że ten typ nie cieszy się tak dużą popularnością jak forma tradycyjna.

Z analizy danych wynika również, że żaden z badanych abstraktów nie posiada wszystkich elementów informacyjnych uwzględnionych w schemacie porównawczym (tabela 5). Wykres 1 przedstawia liczbę elementów informacyjnych w badanych abstraktach wyrażoną w procentach.

Wykres 1. Liczba elementów informacyjnych w badanych abstraktach (%)

Źródło: Opracowanie własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że największa liczba elementów informacyjnych zawartych w abstrakcie to 7, co stanowi zaledwie 2% badanych abstraktów. Najmniej – 2 elementy informacyjne – odnotowano w 2, co stanowi 5% wszystkich badanych abstraktów. Na wykresie 1 można zauważyć, że najwięcej abstraktów posiada 5 elementów informacyjnych (34% abstraktów).

Badania ukazały ponadto, że przeciętna objętość abstraktów wynosi średnio 78 słów. Najkrótsze składały się z 37 słów, najdłuższe ze 183. Wśród badanych abstraktów można również zauważyć, że liczba słów nie ma wpływu na liczbę elementów informacyjnych:

- 2 elementy informacyjne – od 72 do 183 słów,
- 3 elementy informacyjne – od 53 do 171 słów,
- 4 elementy informacyjne – od 39 do 115 słów,
- 5 elementów informacyjnych – od 37 do 102 słów,
- 6 elementów informacyjnych – od 88 do 105 słów,
- 7 elementów informacyjnych – 102 słowa.

Z przeprowadzonych badań jednoznacznie wynika, że tylko nieliczne abstrakty zawierają większość elementów informacyjnych uwzględnionych w schemacie porównawczym i że wiele cennych informacji jest w abstraktach pomijanych. Potwierdza to spostrzeżenia innych badaczy, którzy uważają, że abstrakty są zaniedbywane. Liczba błędów popełnianych w abstraktach może oznaczać, że wiedza społeczeństwa w odniesieniu do abstraktów jest w dalszym ciągu niewielka, zaś ich rola w przekazywaniu informacji i wiedzy bagatelizowana.

ZAKOŃCZENIE

Celem tej pracy była odpowiedź na pytanie: czy abstrakty są efektywnym narzędziem organizacji i zarządzania informacją i wiedzą? Poprzez analizę literatury przedmiotu i własne badania autorka doszła do wniosku, że abstrakty są dobrym narzędziem organizacji i zarządzania informacją i wiedzą. Ułatwiają wymianę informacji. Można dzięki nim odszukać informacje na temat odkryć naukowych czy też wyników badań. Ułatwiają ponadto wyszukiwanie informacji, co z pewnością ma duży wpływ na zarządzanie i organizację informacji i wiedzy. Ponadto przeprowadzone badania wskazują na to, że abstrakty zawierają wiele błędów, ponieważ pomija się w nich wiele istotnych informacji, co świadczy o ich niskiej jakości. Należy jednak mieć na uwadze, że dobrze napisany abstrakt, może przekazać wiele istotnych informacji. W dalszym ciągu brakuje dogłębnych badań poświęconych abstraktom, co może stanowić podstawę i zachętę do dalszych badań w tym zakresie.